

Symposium

Integrale veerkracht:

van bodemgezondheid naar gezondheid van plant, dier en mens

Utrecht, 7 december 2018, 10.00 - 17.00 uur

Voeding en gezondheid staan hoog op de agenda in het maatschappelijk en wetenschappelijk debat. Daarbij gaat het meestal over voedselveiligheid en voedselzekerheid, en nog te weinig over voedselkwaliteit en gezondheid. Voeding wordt in verband gebracht met een toenemend aantal ziekten. Er is weliswaar veel aandacht voor toevoeging van suiker, zout en supplementen, en het belang van groenten en fruit, maar er is meer.

Recente inzichten werpen een ander licht op de wijze waarop de samenstelling van voedsel onze gezondheid beïnvloedt. Relatief nieuw is het onderzoek naar de rol van het microbiom in ons darmstelsel in relatie tot humane gezondheid en, parallel daaraan, het onderzoek naar bodemkwaliteit en weerbaarheid van de plant en meer specifiek de rol van het microbiom daarbij. Het wordt op verrassende wijze duidelijk hoe veranderingen in ons landbouwproductiesysteem gewenste en ongewenste effecten kunnen hebben, niet alleen op de bodemkwaliteit, maar ook op de gezondheid van plant, dier en mens.

Daarnaast is de definitie van wat gezondheid is aan het veranderen. Aspecten als kwaliteit van leven en veerkracht staan daarbij steeds meer centraal. Het gaat erom dat we als mens in staat zijn ons aan veranderende omstandigheden aan te passen en dat we sociaal, psychisch en mentaal goed kunnen functioneren. Welke factoren spelen een rol bij het versterken van deze veerkracht en wel door de hele voedselketen heen? Wat zijn relaties tussen de gezondheid van de mens en de gezondheid van bodem, gewas, en vee? Wat kunnen we doen om deze relaties optimaal te benutten?

In dit symposium zullen we uitgangspunten en integrale aspecten van toekomstige landbouw en voedselbeleid verkennen en benoemen. Binnen het symposium is er volop ruimte voor discussie.

- **Het symposium is bedoeld voor:** wetenschappers en studenten in de werkvelden van bodem, plant, dier en humane gezondheid; wetenschappers en beleidsmakers in de organisatie van onderzoek; betrokkenen uit de agrofoodwereld en NGO's.
- **Locatie:** Kerkzaal, Boothstraat 7, 3512 BT Utrecht (zijstraat van Janskerkhof), op loopafstand van station Utrecht Centraal
- **Kosten:** deelnamekosten inclusief lunch bij aanmelding vóór 21 november bedragen € 75,- (vanaf 21 november € 100,-). Er is een beperkt aantal plaatsen tegen gereduceerd tarief (€ 40,-) beschikbaar voor MSc studenten en promovendi.
- **Aanmelding:** via www.ridlv.nl/Symposium-2018
- **Organisatie:** RIDLV: Machteld Huber, Theo Jetten, Edith Lammerts van Bueren, Ludwig Lauwers, Jaap Seidell. In samenwerking met Transitiecoalitie Voedsel.

Programma:

Dagvoorzitter: *Jan Staman, lid RIDLV, voorheen directeur Rathenau Instituut*

10.00-10.30 uur *Inloop en koffie*

10.30-10.35 uur **Welkom**

- *Edith Lammerts van Bueren, voorzitter Raad voor Integrale Duurzame Landbouw en Voeding (RIDLV), emeritus hoogleraar Biologische Plantenveredeling Louis Bolk Instituut en Wageningen University*

10.35-11.15 uur **Sessie 1: Immuniteit en Gezondheid – een rol voor voeding**

- *Johan Garssen, hoogleraar farmacologie, University Utrecht en Directeur Platform Immunologie Nutricia Research*

11.15-11.55 uur **Sessie 2: Gezonde bodem, gezonde plant – hoe bereiken we dat?**

- *Liesje Mommer, persoonlijk hoogleraar, Leerstoelgroep Plantenecologie en Natuurbeheer, Wageningen University*
- *Joeke Postma, senior onderzoeker bodemmicrobiologie en fytopathologie, Business unit Biointeractions and Plant Health, Wageningen Plant Research*

11.55-12.35 uur **Sessie 3: Plantenteelt in relatie tot diergezondheid en veerkracht**

- *Machteld Huber, arts en directeur Institute for Positive Health, lid RIDLV*
- *Saskia van Ruth, buitengewoon hoogleraar Voedselauthenticiteit en Integriteit, Rikilt en Wageningen University*

12.35-13.30 uur *Lunch*

13.30-13.55 uur **Sessie 4: Het sociaal-economisch complex van bodem tot bord vanuit een systeembenadering**

- *Fleur Marchand, wetenschappelijk coördinator Instituut voor Landbouw, Visserij en Voedingsonderzoek en docent Universiteit Antwerpen*

13.55-14.20 uur **Sessie 5: Van analyse naar synthese in de landbouw**

- *Paul Struik, hoogleraar Gewasfysiologie, Centre for Crop Systems Analysis, Wageningen University*

14.20-14.45 uur **Sessie 6: Voorbeelden van lokaal integraal voedsel- en voedingsbeleid**

- *Jaap Seidell, hoogleraar Gezondheidswetenschappen, Vrije Universiteit Amsterdam, lid RIDLV*

14.45-15.05 uur *Koffiepauze*

15.05-16.00 uur **Sessie 7: Reflectie en Discussie**

Korte reflectie vanuit de optiek van een integrale onderzoeksagenda

- *Henk Smid, directeur ZonMw, Gezondheidsonderzoek en zorginnovatie*

Korte reflectie vanuit het perspectief van de voedseltransitie

- *Willem Lageweg, Kwartiermaker Transitiecoalitie Voedsel*

Slotdiscussie o.l.v. *Jan Staman*

- *Plenair*

16.00-17.00 uur Afsluitende borrel